

Quartus homi-
nis & canis.

Septem trans-
uersi.

Sextus homi-
nis, canis &
clavi.

inuenies, in hominibus autem (utpote quibus breuissimum pectus cōtingit) neutquam, quam-
uis interim accuratè, num & is quoque musculus homini obtingat, expendendum suadeo. Hæc
intuitus, quartus hominis, canis uero sexti musculi caput, ab undecimo dorsum mouente di-
uides, ac illum à costis omnibus dissecans, qui ipsis inseratur, inuestigabis. huius itaque fun-
ctione obseruata, & ipso musculo à thorace absciso, intercostales musculi exteriores uniuersi
manifestissime oculis sese obijciunt. Quod autem & interiores cōtuearis, leui admodum sectio-
ne, in uno costarum intervallo, secundum inferiorem costæ sedem, conaberis anteriorem mu-
sculum diuidere, ac paulatim hamulo eleuatum, ab inferiori separare, ilico enim ipsorum natu-
ra, & fibræ occurrent inuicem contrario situ incumbentes, quanquam & interiores, aperto
thorace, rursus licebit examinare. Hortor interim, utcumque eos indagaueris, ut diligentissime
inquiras, num & interiores, & exteriores diuersis fungantur munijs, ac illi inspirationi, hi uero
expirationi (aut contrà) famulentur, an simul omnes mea sententia eidem muneris præstian-
tur, omnesque thoracem ardent. Quoniam autem iam antea, quæ peritonæo succinguntur, ex-
empta sunt, iecur inquam, lien, uentriculus, intestina & renes, nulla sectione adhibita, inferior
septi transversus pars, conspicua euadit, ubi mox duos inspicis circulos, membraneum unum,
& carnosum alterum, ad hæc tria, quæ dixi, foramina, & tendines, ligamenta uel lumborum
uerterbris adnata. Ut uero fibras ad amissim, & tendines illos, reliquamque sedem septi inferio-
rem exactius intuearis, peritonæum ab inferiori septi superficie manibus uenit dirimendum,
quod in porcis citra omne fiet negocium, in homine autem & cane non item. Cæterum ut su-
perior septi pars thoracis amplitudinem respiciens, in conspectum quoque ueniat, in homine
cultro aliquo mediocri, aut nouacula, aut paruo etiam cultello (quum cartilagine hominum,
quàm canum & simiarum molliores sint) à primæ costæ cartilagine, quæ ossi ipsius costæ com-
mittitur, sectionem ad infimam usque costam, per cartilagine utrinque molieris. deinde mu-
cronata cartilagine, sinistra manu eleuata, ab inferiori ossis pectoris regione, & huius loci carti-
laginibus septum transversum abrades. Deinceps erectis cum pectoris ossis cartilaginibus,
membranas interiori ossis sedi connatas, ac thoracis amplitudinem intersepientes, & uenas
simul & arterias, è iugulo pectori exporrectas absecabis, donec pectoris os ab omnibus libe-
ratum, cum cartilaginibus à thorace commodè auferas. Reposito itaque paulisper pectoris
ossi, à septo membranæ thoracis amplitudinem intersepientes, & cordis etiam inuolucrum, re-
secidentur, quod longè secus, quàm Galenus undique arbitratur, magna sui parte septo in
hominibus adnascitur, multo sanè aliter, quàm in canibus, & Galeni simijs. Insuper à septo ner-
uos ipsi insertos, uenam cauam, & stomachum absecabis, id à lumbis sensim cum suis ligamen-
tis abradens, liberatum uero, ac mensæ exporrectum, rursus si libuerit, examinaabis. Iam pecto-
ris os in manus assumes, atque in parte ipsius interiori, secundum illius longitudinem singu-
los utrinque musculos tenues, carnosos, & amplos exporrigi conspicias. licebit hos à pectoris
ossi ac cartilaginibus, nouacula acutiori liberare, & cuius motus autores sint, inquirere. Vbi
& hos absecueris, interiores intercostalium contemplaberis, ac corde, pulmone, uenis, arterijs,
stomacho, & si quæ alia in thoracis capacitate habentur, ablatis, thoracis musculorum admini-
strationi summam manum impones.

DE THORACIS LIGAMENTIS.

Caput XXXVII.

IGNORA notatu thoracis ligamenta, ad duodecim thoracis triete-
bras spectant, unde & hæc cum reliquis dorsi ligamentis examinanda ue-
niunt. Costis autem ad uerterbras nullum peculiare ligamentum obdu-
citur, præter membraneum, articulis omnibus commune, quod hic du-
rissimum est, & cartilaginis naturæ particeps, atque id potissimum in-
ter transversus processus radicem, seu primæ costæ ad uerterbram articu-
lum, & transversus processus apicem, uel secundum articulum accidit.
Cartilagine ipsi costis non alligantur, uerum ut dictum est, ipsa costarum ossa in illas de-
generant. Pectoris ossi, qua cartilagine ipsi oblongis capitulis inarticulantur, nulla quoque
propria ad sunt ligamenta, nam dumtaxat membraneum obtinet alijs articulis commune. Ni-
hil enim pectoris os, in ligamentis sibi peculiare uendicat. Verum ut & cæteris ossibus, mem-
brana quædam, quam quod os ambit, *μυοκόρυς* Græci uocant, pectoris ossi obducitur, at-
que hæc ualida ac quasi duplicata est, & hanc etiam ipsæ costarum cartilagine, unà cum co-
starum

starum ossibus communem exigunt. Atque hæc in thoracis constructione illa est membra-
na, quæ Veteribus Altera costas succingens tunica nuncupabatur, ut scilicet una sit conti-
nua, totam ambiens thoracis cavitatem, peritonæi naturam seruans, altera autem singulis co-
stis propria, ipsisque & pectoris ossi omni ex parte obuoluta. Licebit itaque eiusmodi mem-
branas & ligamenta, exiguis cultellis in pectoris ossis & cartilaginibus obseruare, quæ autem
costas uerterbris committunt ligamenta, non nisi ablatis dorsum mouentibus musculis, oppor-
tune aggrediuntur.

DE MUSCULIS DORSVM MOVEN-

tibus. Caput XXXVIII.

Figura cap.
14. h. hæc
sunt propo-
nit.

MUSCULORVM sanè uicinitas, ilico musculis caput mouentibus illos,
qui dorsi motibus præsumt, subiungi oportuisse nobis insinuat. Verum
quum ante thoracis & abdominis musculos, dorsum agentes musculi
aptè administrari nequeant, nunc primum eorum quoque sermonem ag-
gredi tempestiuum fuerit. In quo me Hercule (si modo in aliqua musculorum
enarratione ossium cognitio necessaria sit) memoriam in promptu ha-
bere oportet, eorum quæ superiori Libro de dorsi fabrica narrauimus.

Non altius itaque uniuersum dorsum in ceruicem, thoracem, lumbos, sacrum os, & coccyx
os partientes, neque diuersam uerterbrarum articulationis rationem repetentes, neque etiam
duodecimæ thoracis uerterbræ, aut quæcunque ea sit, quæ supra infraque suscipitur, & ossis fa-
cri quietem enarrantes, quot motibus dorsum agatur, modò recenseamus. Vniuersum dor-
sum à capite ad sacrum usque os, instar semicirculi quodammodo in neutrum latus inclinans
flectitur, deinde in rectam ueluti lineam, in neutram uergens partem erigitur, postea in la-
tus quoque, nec antrosum, nec retrorsum exporrectum, instar semicirculi quoque inuol-
uitur, ut iam quatuor simplices sint dorsi totius motus, flexio scilicet, & extensio, & ad dex-
trum, ac sinistrum latus inclinatio. atque hi motus (si qui alij corporis) in obliquum quoque
seu in alteram partem uergentes fiunt. Flectimus enim dorsum non solum rectà, sed etiam dex-
trorsum aut sinistrorsum magis inclinatum. sic etiam, quum ueluti in semicirculum ad latus
id inuoluimus, ad anteriora quoque, & ad posteriora, non autem solum rectà in latus, illud
ducere ualeamus. Rursus hos motus, uti iam diximus, totum simul peragit dorsum, aut dorsi
parte, quæ sub ceruice est, quiescente, sola ceruix eisdem prorsus, quos iam toti dorso tribuimus,
motibus pollet, quos non solum quiescente reliqua dorsi parte ceruix obit, sed etiam reliquo
dorso, aut flexo, aut extenso, aut in latus inclinato, quandoquidem laxè admodum & priua-
tim ceruicem mouere homini utilissimum fuit, & imprimis quum in contrarios oppositos uel
motus reliquis dorsi partibus ceruix agi queat. Vt cumque enim lumborum uerterbras unà
cum thorace in anteriora flexeris, atque in flexione reseruaueris, nihil obstitit, quo minùs cer-
uix in posteriora ualide reclinari extendique possit. Lumborum autem uerterbrarum motus, à tho-
racis uerterbrarum motu non admodum distinctus est, unà enim ferè mouentur, præterquam
quod lumborum uerterbris, laxior motus in omni differentia cōcreditus sit, quod tum costa-
rum uerterbris thoracis adnexarum occasione perficitur, tum etiam musculorum, qui ipsis mo-
tibus præstancur. Torus enim thorax unà quodammodo in latus inclinatur, quum tamen
singulæ lumborum uerterbræ priuatim id magis possint. Verum ut hæc omnia ossium articulatio
commonstrat, ita multo maxime hos motus ipsi spinales dorsales uel musculi docent, nimis
quàm frigidè, & nequaquam omnes à Galeno descripti. Erunt autem omnes utriusque lateris
musculi simul in minimum numerum redacti, sexdecim, octo nimirum paribus complexi, quo-
rum ceruicis primum recensebimus, ab illis qui sub stomacho latitare dicuntur, exorsi.

a Scissim
singulos ad
notabimus.
b 7 tabu. B.

Aut 14. 15
A, B.
c 8 tab. A, B.
7 tab. C, C.

Primus itaque, qui parem in altero latere secundum habet, à quintæ thoracis uerterbræ cor-
poris latere, ubi ipsi costa coarticulatur, principium sumit, quod carneum tenueque, & acuti
instar anguli uisitur, & sursum oblique conscendens, uersus medium magis quartæ thoracis
uerterbræ corporis, obliquo fibrarum ductu proficiscitur. Illæ nanque ab exterioribus, sur-
sum oblique in interiora prorepunt adeo, ut iam ad tertie thoracis uerterbræ corpus utriusque
lateris musculi ampliores facti, inuicem quodammodo uiciniores fiant, in exortu enim tan-
tum ab inuicem distabant, quanta corporis uerterbræ est latitudo. Atque hanc seriem (ut scili-
cet ex inferioris uerterbræ corporis latere, principium seu explantationem ducant, atque ma-
gis uersus medium superioris uerterbræ corporis insertionem moliantur) perpetuò seruant,
quousque sensim mutuo appropinquantes, ad anticam primæ ceruicis uerterbræ sedem usque con-

Quot motib-
us dorsum
agatur.

Sedecim dor-
sum mouentes
musculi.

Primus ac se-
cundus, seu pri-
mus par.

b 4 scendunt